

การฟ้องคดีโดยไม่สุจริตตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 161/1 วรรคสองและข้อจำกัดสิทธิในการฟ้องคดีอาญา

Prosecution in bad faith under the Criminal Procedure Code, section 161/1,
paragraph two, and the limitation of the right to prosecute

ธัชพงษ์ วงษ์เหรียญทอง Thatchapong Wongriantong

ธิดารัตน์ ชลประเสริฐสุข Tidarat Cholprasertsuk

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ

Faculty of Law, Payap University, Thailand

borormor_bom@hotmail.com,

Haripunchai Review 18/04/2023

Haripunchai Review 04/08/2023

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่องการฟ้องคดีโดยไม่สุจริตตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 161/1 วรรคสองและข้อจำกัดสิทธิในการฟ้องคดีอาญามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงแนวคิดหลักกฎหมาย เกี่ยวกับข้อจำกัดการใช้สิทธิฟ้องคดีอาญาโดยไม่สุจริตทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมในการนำหลักกฎหมายนี้มาใช้ในประเทศไทยซึ่งบทความนี้ใช้วิธีการค้นคว้าข้อมูลทางเอกสาร พบว่า โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับที่ 34 พ.ศ. 2562 เพิ่มเติม มาตรา 161/1 วรรคสอง ที่วางหลักว่า ห้ามมิให้ราษฎรฟ้องคดีอาญาเพราะจิงใจฝ่าฝืนคำพิพากษาของศาลในคดีก่อน นั้นมีเจตนารมณ์เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ราษฎรเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาโดยไม่สุจริต เพราะไม่เคารพคำพิพากษาของศาล แต่เมื่อได้ศึกษาบทบัญญัติดังกล่าว โดยเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายสากลและหลักกฎหมายต่างประเทศพบว่าหลักกฎหมายนี้ขัดต่อแนวคิดของสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลที่โจทก์ในคดีอาญาต้องได้รับการช่วยเหลือจากรัฐในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ขัดต่อหลักข้อจำกัดสิทธิในการฟ้องคดีโดยไม่สุจริตที่นานาอารยะประเทศกำหนดไว้ ดังนั้นเพื่อให้บทบัญญัติในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นที่ยอมรับของนานาอารยะประเทศ บทความนี้จะนำเสนอประเด็นข้อกฎหมายและผลกระทบในเรื่องการฟ้องคดีโดยไม่

สุจริตตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 161/1 วรรคสองกับข้อจำกัดสิทธิในการฟ้องคดีอาญา

คำสำคัญ: ไม่สุจริต, คำพิพากษาศาล , ข้อจำกัดสิทธิในการฟ้องคดี

Abstract

Academic article on Prosecution in bad faith under the Criminal Procedure Code, section 161/1, paragraph two, and the limitation of the right to prosecute aims to study the concept legal principles concerning the limitation on the right to prosecute. both domestically and internationally in order to analyze the suitability of applying this law in Thailand, this article uses method by documentary research. The Criminal Procedure Code Amendment Act No. 34 Section 161/1 second paragraph intent of the drafting limit the legally injured person's right to prosecute a criminal cause in bad faith if the plaintiffs will flu disobedience of the court order or judgment in other criminal case. When studying such provisions by comparing with the principles of international law and the principles of foreign law found it was found that This principle of law contradicts the concept of human rights that criminal plaintiffs must receive assistance from the state to access the justice process. Contrary to the principle of limiting the right to file a lawsuit in bad faith set by civilized countries. As such, in order for the provisions in the criminal procedure law to be accepted by various civilized countries, this article presents the legal issues and effects on prosecution in bad faith under the Criminal Procedure Code, section 161/1, paragraph two. with restrictions on the right to prosecute

Keyword: dishonesty, judgment of court, limitation of right to prosecution

บทนำ

บทความวิชาการเรื่องนี้เป็นบทความที่ผู้อ่านจะทราบถึง ข้อความคิด หลักกฎหมายในประเทศไทยและต่างประเทศเกี่ยวกับหลักการฟ้องคดีโดยไม่สุจริต ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ม. 161/1 วรรค 2 โดยภาพรวมจะกล่าวถึง หลักกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธิและข้อจำกัดการใช้สิทธิในการฟ้องคดี ซึ่งการใช้สิทธิในการฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหมายถึง การแก่งแย่งฟ้องคดีโดยการ

ตั้งใจคุกคามผู้อื่น รวมถึงการที่ผู้เสียหายไปมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดด้วย กล่าวคือ ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมมีสิทธิที่จะฟ้องคดีเพื่อให้ตนเองได้รับความเป็นธรรม ซึ่งหลักการนี้ได้รับการรับรองจากกฎหมายวิพิจารณาความอาญา รัฐธรรมนูญ รวมถึงตลอดถึงหลักกฎหมายสากล แต่อย่างไรก็ตามการมีสถานะเป็นผู้เสียหายก็ไม่สามารถใช้สิทธิในการฟ้องคดีอาญาได้เสมอไป แต่หากจะต้องตกอยู่ภายใต้ข้อจำกัดสิทธิในการฟ้องคดีอาญาด้วย ซึ่งหนึ่งในการข้อจำกัดสิทธิในการฟ้องคดีคือ หลักข้อจำกัดสิทธิในการฟ้องคดีอาญาโดยไม่สุจริต ซึ่งได้แก่การฟ้องคดีโดยสมยอม, การฟ้องคดีโดยไม่เป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย รวมถึงการใช้สิทธิในการฟ้องคดีอาญาโดยบิดเบือนข้อเท็จจริง

เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2562 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับที่ 34 พ.ศ. 2562 โดยเพิ่มเติม มาตรา 161/1 วรรคสอง อันมีหลักการว่า ไม่ให้บุคคลฟ้องคดีอาญาหากบุคคลนั้นจงใจฝ่าฝืนคำสั่งหรือคำพิพากษาในคดีก่อน ซึ่งจากการศึกษาเบื้องต้นพบว่า บทบัญญัติดังกล่าวเป็นข้อจำกัดสิทธิในการฟ้องคดีอาญาโดยไม่สุจริตที่ขัดต่อหลักกฎหมายทั่วไปในเรื่องข้อจำกัดสิทธิในการฟ้องคดีโดยไม่สุจริต นอกจากนี้หลักกฎหมายดังกล่าวไม่เป็นที่ยอมรับของนานอารยะประเทศ

ดังนั้นบทความนี้จะศึกษาถึงการฟ้องคดีโดยไม่สุจริตตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 161/1 วรรคสองกับข้อจำกัดสิทธิในการฟ้องคดีอาญาโดยเปรียบเทียบกับแนวคิดทฤษฎี และกฎหมายสากล รวมถึงกฎหมายต่างประเทศ

ข้อความคิดและหลักกฎหมายเกี่ยวกับการฟ้องคดีโดยไม่สุจริตตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 161/1 วรรคสอง

การฟ้องคดีโดยไม่สุจริต ถือเป็นการที่โจทก์ถูกตัดสิทธิการฟ้องคดีประเภทหนึ่งจากข้อจำกัดสิทธิในการฟ้องคดีในหลายๆ ประเภท โดยการถูกตัดสิทธิในประเภทนี้จะใช้กับข้อเท็จจริงที่ว่า โจทก์เคยตกเป็นจำเลยในคดีอาญาเรื่องหนึ่งมาก่อน และศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกแล้วและโจทก์หลบหนีจากการถูกบังคับตามคำพิพากษา ต่อมาโจทก์ถูกกระทำความผิดอาญาตกเป็นผู้เสียหายในคดีใหม่และมอบอำนาจให้ทนายความมาฟ้องยอมถือว่าโจทก์ใช้สิทธิการฟ้องคดีโดยไม่สุจริตในการฟ้องคดี ศาลต้องมีคำพิพากษายกฟ้อง (สหรัฐ กิติ ศุภการ, 2566 : 312) โดยข้อจำกัดสิทธิประเภทนี้ถูกบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 161/1 วรรคสอง ตัวอย่าง ดังคำทอเหลือง เหลืองฟ้องแดงฐานหมิ่นประมาท ศาลมีคำพิพากษาจำคุกแดง 2 เดือน แดงหลบหนี ต่อมาแดง ถูกเขี่ยวทำร้าย แดงมอบอำนาจให้ทนายฟ้องเขี่ยว เช่นนี้ ศาลต้องมีคำพิพากษายกฟ้อง

เนื่องจากแดงไม่สุจริตเพราะหลบหนีคำพิพากษาของศาลในคดีหมิ่นประมาท โดยการฟ้องคดีโดยไม่สุจริตตาม มาตรา 161/1 วรรคสอง มาจากแนวคิดที่ว่า บุคคลที่มาศาลต้องมาด้วยมืออันบริสุทธิ์ “He who come to equity must come with clean hands.” กล่าวคือการใช้สิทธิของตนที่เกิดขึ้นมาต้องทำโดยสุจริต ต้องปฏิบัติต่อกันด้วยความซื่อสัตย์ การที่บุคคลไม่เคารพคำพิพากษาของศาล โดยการหลบหนีแม้ต่อมาตนเองจะเป็นเหยื่อในคดีอาญารัฐต้องปฏิเสธไม่ลงโทษผู้กระทำความผิดให้เป็นประโยชน์กับเหยื่อที่หนีคดี

ข้อความคิดและหลักกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธิฟ้องคดี

1. ข้อความคิดเกี่ยวกับการใช้สิทธิฟ้องคดี

เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดควรมีอำนาจในการแก้แค้นตอบแทนผู้กระทำความผิด กล่าวคือมีสิทธิที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด (อรรถพล ใหญ่สว่าง , 2524 : 18) ซึ่งในทางกฎหมายอาญา และวิธีพิจารณาความอาญาแบ่งการใช้สิทธิในการฟ้องหรือดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดออกเป็น 2 ประเภท

1.ความผิดต่ออาญาแผ่นดิน ความผิดประเภทนี้มีลักษณะที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดที่ทำให้เกิดความเสียหายที่มีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยต่อสังคม หรือส่วนรวม ซึ่งเป็นหน้าที่รัฐโดยตรงที่มีอำนาจดำเนินคดี โดยที่ผู้เสียหายจะแสดงเจตนาหรือความต้องการในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ได้ (สง่า ดวงอัมพร, 2551 :151) ยกตัวอย่างเช่น นายแดงถูกนายดำทำร้ายร่างกาย ความผิดฐานทำร้ายร่างกายถือเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน นายแดงมีสิทธิที่จะร้องทุกข์หรือฟ้องคดีเองก็ได้ อย่างไรก็ตาม ถ้านายแดงไม่ใช้สิทธิดังกล่าว แต่เรื่องปรากฏกับเจ้าหน้าที่รัฐเอง เจ้าหน้าที่รัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินคดีต่อนายดำเพราะความผิดทำร้ายร่างกายเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน

2.ความผิดต่อส่วนตัว ความผิดประเภทนี้มีลักษณะที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดที่สร้างความเสียหายที่มีผลกระทบต่อปัจเจกชนหรือเอกชนโดยตรงแต่สังคมไม่ได้รับผลกระทบถึงความเสียหายในวงกว้าง ซึ่งในการดำเนินคดีสำหรับความผิดประเภทนี้รัฐต้องเคารพความเป็นส่วนตัวของผู้เสียหายที่ได้รับเสียหายเท่านั้น ดังนั้นหากผู้เสียหายไม่ได้แสดงเจตนาหรือความต้องการในการดำเนินคดี กล่าวคือ ไม่ได้ใช้สิทธิในการร้องทุกข์หรือฟ้องคดีเอง เจ้าหน้าที่รัฐก็ไม่สามารถที่จำดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้ (สง่า ดวงอัมพร, 2551 : 153) ยกตัวอย่างเช่น นายแดงถูกนายดำหมิ่นประมาท ความผิดฐานหมิ่นประมาทถือเป็นความผิดอาญาส่วนตัว นายแดงมีสิทธิที่จะร้องทุกข์หรือฟ้องคดีเองก็

ได้อย่างไรก็ตาม ถ้านายแดงไม่ใช้สิทธิดังกล่าว แต่เรื่องปรากฏกับเจ้าหน้าที่รัฐเอง เจ้าหน้าที่รัฐไม่มีสิทธิและหน้าที่ต้องดำเนินคดีต่อนายดำ

ลักษณะความผิดทั้ง 2 ประเภ่นี้ ให้สิทธิแก่ผู้ที่ได้รับผลร้ายจากการกระทำความผิด หรือผู้เสียหายที่จะมีสิทธินำพยานหลักฐานมาฟ้องร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลพิจารณาลงโทษผู้กระทำความผิด หรือเราเรียกว่าสิทธินี้ว่าสิทธิในการฟ้องคดีเพื่อบังคับให้ผู้กระทำความผิดต้องรับผิดชอบตามข้อเรียกร้องของผู้เสียหาย ซึ่งสิทธิการฟ้องคดีเป็นสิทธิพื้นฐานของการปกครองแบบรัฐเสรีประชาธิปไตย รัฐจะมาจำกัดสิทธิของประชาชนที่ได้รับความเสียหายเพื่อไม่ให้มีการฟ้องคดีย่อมทำไม่ได้

สิทธิการฟ้องคดีนี้ได้ถูกรับรองไว้ในข้อตกลงที่เกิดขึ้นจากความตกลง ระหว่างประเทศหรือที่เราเรียกว่ากฎหมายระหว่างประเทศ และ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ดังนี้

ปฏิญญาว่าด้วยหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ได้รับความเสียหายจากอาชญากรรม The unite nation congress on the prevention of crime and the treatment of offender โดยมติที่ 40/34 วันที่ 29 มิถุนายน ค.ศ. 1985 กำหนดว่า ผู้เสียหายในคดีอาญาจะต้องได้รับการยอมรับและได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสม โดยมีหลักการสำคัญดังนี้

1. ผู้เสียหายหมายถึง บุคคลที่ได้รับความเสียหาย ทางร่างกาย จิตใจ ความถึงความสูญเสียทางเศรษฐกิจ และสิทธิขั้นพื้นฐาน
2. ผู้เสียหายจะไม่ถูกคำนึงถึงการที่เขาถูกจับกุม ฟ้องร้อง หรือลงโทษในฐานะผู้กระทำความผิด และไม่คำนึงถึงว่าผู้เสียหายจะมีความสัมพันธ์อย่างไรกับผู้กระทำความผิด
3. ผู้เสียหายควรได้รับการปฏิบัติด้วยความเมตตา เคารพ และศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ มีสิทธิเข้าถึงกลไกของกระบวนการยุติธรรมและได้รับการเยียวยา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้รับรองสิทธิในการฟ้องคดีไว้ใน มาตรา 25 และ มาตรา 68 ที่วางหลักไว้ว่าบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิจากการกระทำความผิดอาญาย่อมได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ และรัฐต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมโดยสะดวก รวดเร็ว

จากการที่หลักการดำเนินคดีความอาญาต่อแผ่นดิน และความผิดอาญาต่อส่วนตัว ปฏิญญาว่าด้วยหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ได้รับความเสียหายจากอาชญากรรม และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้รับรองสิทธิในการฟ้องคดีของผู้เสียหายนั้น ผู้เขียนเห็นว่าสิทธิการฟ้องคดีเป็นสิทธิพื้นฐานของมนุษย์ที่ผู้เสียหายจะต้องได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายไม่ว่าผู้เสียหายที่เป็นโจทก์ผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้ถูกจับ หรือแม้จะถูกลงโทษตามคำพิพากษาก็ตาม ดังนั้นหาก

โจทก์จะได้หลบหนีไม่เคารพต่อคำพิพากษา ก็ควรจะมีสิทธิในการฟ้องคดี เพราะสิทธิการฟ้องคดีเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่จะเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม และจะต้องไม่ถูกกีดกันหรือเลือกปฏิบัติทั้งรัฐจะต้องมีหน้าที่ที่จัดปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ให้ผู้เสียหายเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้

หลักกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธิฟ้องคดี

กฎหมายอาญา และกฎหมายวิพิจารณาความอาญา เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ในการค้นหาความจริงว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้นหรือไม่ ใครเป็นผู้เสียหาย และใครเป็นผู้กระทำความผิด และนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย รวมตลอดถึงการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม

สำหรับการบัญญัติหรือออกกฎหมายในการใช้สิทธิของบุคคลในการฟ้องคดี จะต้องมีหลักเกณฑ์ที่ไม่เป็นข้อจำกัดสิทธิของผู้เสียหายในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมที่มากจนเกินสมควรโดยมีกรอบในการบัญญัติหรือออกกฎหมายดังต่อไปนี้

1. การบัญญัติกฎหมายในการให้สิทธิแก่ผู้เสียหายในการฟ้องคดีต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม ซึ่งเป็นหลักที่ให้สิทธิกับมนุษย์ทุกคนโดยคิดว่ามนุษย์ทุกคนถูกสร้างมาอย่างเท่าเทียมกัน และมนุษย์มีสิทธิในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ความมั่นคงในชีวิต และสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม และสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีในศาลโดยที่ไม่มีข้อจำกัด เว้นแต่จะใช้สิทธิในการฟ้องคดีหรือการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมโดยไม่สุจริต

2. การบัญญัติกฎหมายในการให้สิทธิผู้เสียหายในการฟ้องคดีต้องไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลเกินสมควร รัฐต้องมีหน้าที่ดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล จัดระบบงานยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพผู้เสียหายในคดีอาญามีสิทธิได้รับความคุ้มครองอย่างเหมาะสม (ณรงค์ ใจหาญ, 2565 : 147) และรัฐไม่ควรที่จะปฏิเสธบุคคลที่ได้รับความเสียหายเพียงเพราะผู้นั้นไม่เคารพกระบวนการยุติธรรม หากผู้เสียหายหลบหนีคดีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ต้องรับโทษก็ควรเป็นหน้าที่รัฐจะต้องไปจับตัวมาให้ได้มิใช่มาจำกัดสิทธิในการฟ้องคดี มิฉะนั้นจะเป็นการบัญญัติกฎหมายที่จำกัดสิทธิเสรีภาพของผู้เสียหายเกินสมควร เช่น ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทที่มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี ศาลมีคำพิพากษาให้รับโทษ 1 เดือน ผู้กระทำความผิดหลบหนีคดีต่อมาผู้กระทำความผิดถูกทำร้ายจนเป็นอันตรายสาหัสที่มีโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี หากมีกฎหมายที่จำกัดสิทธิในการฟ้องคดีเพราะผู้เสียหายหลบหนีไม่เคารพต่อคำ

พิพากษาก็จะเป็นการจำกัดสิทธิเกินสมควร รวมตลอดจนสังคมจะไม่ได้รับการเยียวยาจากการแสดงออกที่ไม่เคารพกฎหมายของผู้กระทำความผิด

3. คุณธรรมทางกฎหมาย หมายถึงความผิดอาญาแต่ละฐานได้ถูกบัญญัติขึ้นเพื่อคุ้มครองคุณธรรมทางกฎหมายในการทำอันตรายต่อกรรมที่ถูกระงับตามทบทบัญญัติกฎหมายต้องการคุ้มครอง เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ กฎหมายคุณธรรมทางกฎหมายต้องการคุ้มครองบุคคลที่เป็นเจ้าของทรัพย์และผู้ครอบครอง ดังนั้นหากไม่ใช้บุคคลดังกล่าวแม้มีส่วนได้เสียกับทรัพย์ก็จะไม่ได้รับความคุ้มครองตามคุณธรรมทางกฎหมาย เช่น แดงเป็นเจ้าของรถ และนำรถไปให้ดำเช่า ระหว่างนั้นแดงได้นำรถไปทำประกันรถหายกับบริษัทเอ ต่อมานายเขียวมาขโมยรถแดงและนายดำ ในฐานะเจ้าของและผู้ครอบครองจะผู้ที่ถูกคุณธรรมทางกฎหมายคุ้มครองโดยมีสิทธิจะฟ้องคดีต่อนายเขียวได้ แต่บริษัทเอแม้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน (รถ) ก็ไม่ได้รับการคุ้มครองตามหลักคุณธรรมทางกฎหมายสำหรับความผิดที่กฎหมายต้องการลงโทษผู้ที่ไม่เคารพกฤษฎีธรรมมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องและมีเจตนารมณ์ของกฎหมายต้องการคุ้มครอง ดังนี้ (ปรีชชนก จิรวิวงศ์, 2558 : 40)

(1) ความผิดฐานช่วยผู้กระทำความผิดไม่ให้ถูกรับโทษ ม. 189 บัญญัติว่า “ผู้ใดช่วยผู้อื่นซึ่งเป็นผู้กระทำความผิด หรือเป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิด อันมิใช่ความผิดลหุโทษ เพื่อไม่ให้ต้องโทษ โดยให้พำนักแก่ผู้นั้น โดยซ่อนเร้น หรือโดยช่วยผู้นั้นด้วยประการใดเพื่อไม่ให้ถูกจับกุม ต้องระวางโทษตามกฎหมาย” ความผิดฐานนี้คุณธรรมทางกฎหมายต้องการคุ้มครองความเด็ดขาดแห่งอำนาจรัฐในการยุติธรรม และต้องการลงโทษผู้ที่ช่วยผู้กระทำความผิดมิให้ถูกรับโทษ เช่น แดงยิงดำ แดงหลบหนีมาหาเหลืองที่บ้าน เหลืองทราบเรื่องทั้งหมด เหลืองให้แดงหลบซ่อนที่บ้าน ดังนี้ เหลืองความผิดฐานนี้เพราะเป็นผู้ที่ช่วยผู้กระทำความผิดไม่ให้ต้องรับโทษ

(2) ความผิดฐานหลบหนีจากการคุมขังของเจ้าพนักงาน ม. 190 บัญญัติว่า “ผู้ใดหลบหนีไประหว่างที่ถูกคุมขังตามอำนาจของศาล ของพนักงานอัยการ ของพนักงานสอบสวน หรือของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนด” ความผิดฐานนี้คุณธรรมทางกฎหมายต้องการคุ้มครองความเด็ดขาดแห่งอำนาจรัฐในการยุติธรรม และต้องการลงโทษผู้หลบหนี เช่น แดงถูกศาลพิพากษาจำคุก ระหว่างอยู่ในเรือนจำ แดงขุดอุโมงค์หลบหนีออกจากเรือนจำ แดงมีความผิดฐานนี้เพราะเป็นผู้ที่หลบหนีจากการคุมขัง

(3) ความผิดฐานทำให้ผู้ถูกคุมขังหลุดพ้นจากการคุมขัง ม. 191 บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำให้ผู้ถูกคุมขังหลุดพ้นจากการคุมขังหลุดพ้นจากการคุมขังตามอำนาจของศาล ของพนักงานอัยการ ของพนักงานสอบสวน หรือของ

เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา หลุดพ้นจากการคุมขังไป ต้องระวางโทษตามกฎหมาย” ความผิดฐานนี้คุณธรรมทางกฎหมายต้องการคุ้มครองความเด็ดขาดแห่งอำนาจรัฐในการยุติธรรม และต้องการลงโทษบุคคลที่ช่วยผู้หลบหนี เช่น แดงถูกคุมขังจำแอบเอาใบเลี้ยงให้แดง แดงใช้ใบเลี้ยงเลี้ยงกรง และหนีออกจากที่คุมขัง ดังนั้นจึงมีความผิดฐานนี้ เพราะทำให้ผู้ถูกคุมขังหลุดพ้น

(4) ความผิดฐานช่วยผู้หลบหนีจากการคุมขัง ม. 192 บัญญัติว่า “ผู้ใดให้พำนัก ซ่อนเร้น หรือช่วยด้วยประการใด ให้ผู้หลบหนีจากการคุมขังตามอำนาจของศาล ของพนักงานสอบสวนหรือของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา เพื่อไม่ให้ถูกจับกุม ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนด” คุณธรรมทางกฎหมายต้องการคุ้มครองความเด็ดขาดแห่งอำนาจรัฐในการยุติธรรม และต้องการลงโทษบุคคลที่ช่วยผู้หลบหนีจากการคุมขัง เช่น แดงแหกคุกมาหาดำ ดำให้แดงหลบซ่อนอยู่บ้าน ดังนั้นจึงมีความผิดฐานนี้เพราะช่วยผู้หลบหนีจากการคุมขัง

จากหลักคุณธรรมทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่ไม่เคารพที่กระบวนการยุติธรรมทั้ง 4 กรณี ผู้เขียนเห็นว่าไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดถึงคุณธรรมทางกฎหมายหรือฐานความผิดที่ต้องการเอาผิดบุคคลที่หลบหนีคำพิพากษา ตัวอย่าง แดงถูกดำเนินคดีอาญารฐานหมิ่นประมาท แดงได้รับการประกันตัวระหว่างถูกดำเนินคดี ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกแดง 6 เดือน แดงหลบหนี ดังนั้น แดงไม่มีความผิด เพราะไม่มีกฎหมายบัญญัติเอาผิดกับแดง อย่างไรก็ตามหากต่อมา เหลืองทำร้ายแดงปางตายซึ่งมีอัตราโทษจำคุก หกเดือนถึงสิบปี โดยผลของ ม. 161/1 วรรคสอง แดงไม่มีสิทธิฟ้องเหลือง ซึ่งจะเห็นว่ากฎหมายอาญาไม่มีตัวบทกฎหมายที่บัญญัติให้แดงต้องรับผิดชอบ แต่กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากลับมาลงโทษแดงโดยไม่ให้สิทธิในการฟ้องคดีทั้งที่แดงเองถูกทำร้าย ซึ่งโดยทางทฤษฎีแล้วกฎหมายอาญา และกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจะต้องมีบทบัญญัติทางกฎหมายที่ไปในแนวทางเดียวกัน และกฎหมายวิธีพิจารณาอาญาเป็นเพียงเครื่องมือทำให้ประมวลกฎหมายอาญานั้นถูกบังคับใช้ได้จริง ดังนั้นกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ควรมีบทลงโทษที่เกินขอบเขตของกฎหมายอาญา นอกจากนี้การจำกัดสิทธิในการฟ้องคดีเพียงเพราะข้อหาที่ไม่เคารพคำพิพากษาถือเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลที่มีความรุนแรงเทียบการโทษในทางอาญาเพราะหากบุคคลทราบว่ามีบุคคลที่หลบหนีคำพิพากษาและไม่สามารถใช้สิทธิฟ้องคดีได้ อาจจะถือโอกาสกระทำความผิดต่อบุคคลนั้นได้โดยไม่ต้องเกรงว่าตนจะถูกบุคคลนั้นฟ้องคดี สถานะของบุคคลที่หลบหนีคำพิพากษาจะมีสถานะไม่ต่างกับทาส เพราะไม่มีแม้กระทั่งสิทธิพื้นฐานในการเรียกร้องให้รัฐมาคุ้มครองตนเอง

นอกจากนี้คุณธรรมทางกฎหมายที่ต้องการคุ้มครองกรรมที่ถูกกระทำแล้วยังมีการกิจคุ้มครองสังคมเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อให้ผู้กระทำความผิดเห็นว่าสังคมไม่ยอมรับการกระทำความผิดของเขา และเป็นการเตือนว่าถ้ามีการกระทำเช่นนั้นอีกก็จะมีผลลงโทษเช่นเดียวกันดังนี้ หากนายแดงไม่เคารพคำพิพากษาของศาล และถูกทำร้ายปางตาย แดงไม่มีสิทธิฟ้องคดีสังคมก็จะไม่ได้รับการคุ้มครองเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยอีกด้วย

ข้อความคิดและหลักกฎหมายเกี่ยวกับการจำกัดในสิทธิฟ้องคดีโดยไม่หลักสุจริต

1.การไม่เป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย การจำกัดสิทธิในกรณีนี้ถือเป็นใช้หลักสุจริตหรือหลักความบริสุทธิ์ ที่จะพิจารณาว่าผู้เสียหายจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายหรือไม่ (คึง ภาไชย, 2561 : 20) กล่าวคือ ผู้เสียหายในคดีอาญาที่จะนำคดีมาฟ้องศาลได้จะต้องไม่มีส่วนรวมในการกระทำความผิด ไม่เป็นผู้เสียหายที่ยินยอมให้ผู้อื่นกระทำความผิดกับตน รวมถึง ต้องไม่มีมูลการกระทำความผิดมาจากการที่ตนมีเจตนาฝ่าฝืนต่อกฎหมาย โดยข้อความคิดและหลักการนี้มาจากเหตุผลที่ว่า กฎหมายต้องการให้ศาลคุ้มครองผู้ที่มาศาลต้องมาด้วยมือสะอาด และต้องเป็นผู้เสียหายโดยแท้จริงถึงจะได้รับการคุ้มครอง หรือในทางตรงกันข้ามกฎหมายจะไม่ยอมให้ผู้ใดมาขอให้ศาลช่วยให้ตนได้ประโยชน์จากการการที่ตนได้กระทำความผิด เช่น แดงใช้อุบายหลอกลวงด่าว่าจะขายธนบัตรปลอมให้ ด่าหลงเชื่อ จึงจ่ายเงินให้แดง ความจริงแดงไม่มีธนบัตรปลอมเลย ดังนั้นแดงฟ้องแดงฐานฉ้อโกงไม่ได้ เพราะไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัยกล่าวคือ นายดำใช้สิทธิในการฟ้องคดีโดยไม่สุจริต (วรพล นรนุกุล , 2531: 32)

จากหลักการไม่เป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยกับหลักการฟ้องคดีโดยไม่สุจริตเพราะหลบหนีคำพิพากษา นั้น จะเห็นว่าหลักการจำกัดสิทธิในการฟ้องคดีเป็นการตัดสิทธิในการฟ้องคดีที่ผู้เสียหายมีส่วนรวมในการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในคดีที่ต้องตนการฟ้องเท่านั้นและยังเป็นการมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดกับคู่กรณีที่เป็นเอกชนด้วยกัน แต่หลักการจำกัดสิทธิไม่ให้ฟ้องคดีเพราะผู้เสียหายหลบหนีหรือไม่เคารพต่อคำพิพากษานั้นกรณีถือว่าผู้เสียหายไม่ได้มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดในคดีที่ตนต้องการฟ้องกล่าวคือไม่ได้เป็นกรณีที่ผู้เสียหายจงใจฝ่าฝืนกฎหมายในคดีนั้นเอง และการหลบหนีคำพิพากษาเป็นการกระทำต่อรัฐ ดังนั้นรัฐต้องตามไปจับกุมผู้กระทำความผิดมาให้ได้ไม่ใช้มาลงโทษโดยจำกัดสิทธิในการฟ้องคดี

2.การฟ้องคดีโดยการสมยอม หลักกฎหมายนี้มาจากการใช้ช่องว่างของกฎหมายในเรื่องการห้ามดำเนินคดีซ้ำเป็นเครื่องมือทำให้ผู้กระทำความผิดหลุดพ้นจากกระบวนการยุติธรรม กล่าวคือ หลักการการห้ามฟ้องซ้ำมีอยู่ว่า ห้ามมิให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในความเดียวกันซ้ำเป็นครั้งที่

สอง เช่น ดำทำร้ายแดง แดงฟ้องดำ ต่อมาศาลมีคำพิพากษาลงโทษหรือยกฟ้องดำ เช่นนี้แดงจะฟ้องดำในเรื่องเดียวกันอีกไม่ได้ เพราะจะเป็นการดำเนินคดีซ้ำ อย่างไรก็ตามหากดำต้องการให้ตนเองหลุดพ้นคดี ดำก็อาจจะยื่นข้อเสนอโดยให้ผลประโยชน์กับแดง และให้แดงแก้ฟ้องดำโดยนำพยานหลักฐานให้มีความบกพร่องหรือนำพยานเข้าสืบไม่เต็มที่เพื่อให้ศาลมีคำพิพากษายกฟ้อง และคดีอาญาระงับทำให้ไม่สามารถฟ้องดำในเรื่องเดียวกันได้อีก¹ ซึ่งการฟ้องคดีโดยการสมยอมถือเป็นการฟ้องคดีโดยใช้สิทธิไม่สุจริตอย่างหนึ่ง ซึ่งหากศาลจับได้ว่าการฟ้องคดีโดยการสมยอม ผลในทางกฎหมายจะไม่ถือว่าคดีอาญาระงับ และสามารถรื้อร้องฟ้องดำในเรื่องเดียวกันอีกได้

กรณีนี้จะเห็นว่าการฟ้องคดีโดยไม่สุจริตโดยการสมยอมเป็นการสมคบคิดในการใช้ช่องว่างของเรื่องการฟ้องเข้ามาให้เกิดประโยชน์กับจำเลย แต่หากความจริงปรากฏว่ามีการสมยอมกันจำเลยจะไม่หลุดพ้นจากกระบวนการยุติธรรมและจะต้องถูกนำตัวมาดำเนินคดีอย่างแท้จริง อันเป็นการบรรลุเป้าหมายที่ให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับผลจากการที่ตนเองไม่เคารพกฎหมายเพราะใช้สิทธิในการฟ้องคดีโดยไม่สุจริต แต่หลักการจำกัดสิทธิไม่ให้ฟ้องคดีเพียงเพราะผู้เสียหายหลบหนีหรือไม่เคารพต่อคำพิพากษานั้น เป็นการตัดสิทธิที่ทำให้ผู้กระทำความผิดหลุดพ้นจากการฟ้องคดีเพียงเพราะผู้เสียหายไม่เคารพต่อคำพิพากษาทำให้ไม่สามารถนำผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีได้ และอาจยังมีผลเลยไปถึงว่าหากบุคคลทราบว่ามีบุคคลกำลังหลบหนีคำพิพากษาและไม่สามารถฟ้องคดีใดๆ ได้ อาจจะทำให้บุคคลนั้นตั้งใจกระทำความผิดอาญาต่อบุคคลที่กำลังหลบหนีคำพิพากษา โดยตนเองไม่ต้องได้รับโทษตามกฎหมายซึ่งถือเป็นเรื่องที่ทำลายสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์

3. การฟ้องคดีโดยไม่สุจริตกรณีบิดเบือนข้อเท็จจริง Strategic lawsuit against participation (SLAPP) มีแนวคิดมาจากมาตรการที่กฎหมายต้องการปกป้องผู้คนที่เป็่นนักสิ่งแวดล้อม สื่อมวลชน นักเรียน นักศึกษาที่ใช้สิทธิของตนเพื่อเรียกร้องความถูกต้องจากกลุ่มคน ผู้มีอิทธิพล นักการเมือง ข้าราชการ ที่ดำเนินการในสิ่งที่ไม่ถูกต้องให้กลับมาดำเนินการให้ถูกต้อง แต่กลับถูกคนเหล่านั้นข่มขู่ ปิดปากโดยการฟ้องคดี เช่น หมิ่นประมาท การชุมนุมที่ผิดกฎหมาย ทำให้บรรดานักสิ่งแวดล้อม สื่อมวลชน นักเรียน นักศึกษาต้องเสียค่าใช้จ่ายในการป้องกันสิทธิของตน เพื่อหวังคน

¹ คำพิพากษาฎีกาที่ 6446/2547 หลักการของ ป.วิ.อ. มาตรา 39 (4) ที่บัญญัติให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปเมื่อมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้อง อันเป็นหลักการห้ามดำเนินคดีซ้ำสองแก่จำเลยนั้น จะต้องปรากฏว่าคดีก่อนเป็นกรณีที่ถูกฟ้องร้องดำเนินคดีอย่างแท้จริงหากปรากฏว่าคดีก่อนเป็นการฟ้องร้องดำเนินคดีอย่างสมยอมกัน แม้ว่าจะเป็นกรกระทำกรรมเดียวกันก็ถือไม่ได้ว่าการกระทำกรรมนั้นจำเลยเคยถูกฟ้องและศาลได้มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดอันจะมีผลทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องในความผิดกรรมนั้นระงับไป

เหล่านั้นยอมจำนนละทิ้งการเรียกร้องความถูกต้อง ซึ่งการฟ้องคดีในรูปแบบนี้ถือเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตกล่าวคือไม่ได้แสวงหาความยุติธรรม แต่ฟ้องเพื่อให้คนเหล่านั้นมีค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น ทำให้เสียสมาธิจากการเป็นคดีความ และอาจมีผลถึงการยุติข้อเรียกร้อง เช่นนี้ศาลจะต้องมีคำพิพากษายกฟ้องตั้งแต่ในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง

หลักการฟ้องคดีโดยไม่สุจริตที่บิดเบือนข้อเท็จจริงเป็นข้อจำกัดสิทธิในการฟ้องคดีอย่างหนึ่งที่ผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิโดยมีเจตนาเพื่อกลั่นแกล้งบุคคลอื่นมิให้มาเรียกร้องสิทธิของส่วนรวมที่ขัดต่อผลประโยชน์ของตน โดยให้อำนาจศาลในการพิพากษายกฟ้องโดยเร็วและมีผลทำให้นักสิ่งแวดล้อม สื่อมวลชน นักเรียน นักศึกษา สามารถที่จะใช้สิทธิของตนในการเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับสังคมได้อย่างเต็มที่ แต่หลักการจำกัดสิทธิมิให้ผู้ฟ้องคดีเพียงเพราะผู้เสียหายหลบหนีหรือไม่เคารพต่อคำพิพากษานั้น เป็นการตัดสิทธิที่ทำให้ผู้กระทำความผิดหลุดพ้นจากการฟ้องคดีและสังคมไม่ได้รับการคืนความเป็นธรรมอีกด้วย

หลักกฎหมายเกี่ยวกับการจำกัดในสิทธิฟ้องคดีโดยไม่หลักสุจริตกรณีผู้เสียหายจงใจฝ่าฝืนคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศ

1. ประเทศอังกฤษ

ในประเทศอังกฤษ ผู้เสียหายมีบทบาทในการดำเนินคดีฟ้องร้องด้วยตนเอง แต่กฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญาได้จัดตั้งหน่วยงานรัฐขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ควบคุมดูแล ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของ CPS The crown prosecution service เพื่อจะช่วยพิจารณาว่าการฟ้องคดีของผู้เสียหายมีมูลก่อนฟ้องเสมอ โดยจะพิจารณาว่า พยานหลักฐานมีเพียงพอและได้มาอยู่ถูกต้องหรือไม่ การฟ้องคดีจะเป็นประโยชน์กับสังคมหรือไม่ และคดีอาญาที่ผู้เสียหายนำมาฟ้องร้องนั้นมีการยอมความหรือไม่ นอกจากนี้ CPS จะมีหน้าที่พิจารณาอีกว่าผู้เสียหายจะใช้สิทธิของตนมาฟ้องคดีโดยสุจริตหรือไม่ (Sheldrick, Byron, 2014 : 2-4) กล่าวคือ ไม่มีการนำสิทธิการฟ้องคดีมาหาประโยชน์เพื่อกลั่นแกล้งบุคคลอื่นโดยมีหลักการว่ามีให้อำนาจในการดำเนินคดีของผู้เสียหายอยู่เหนือสังคม ซึ่งการจำกัดสิทธิในการฟ้องคดีนี้คือหลักการ SLAPP Strategic lawsuit against participation Tibbitt, Charlotte, (24 January 2022) ที่กล่าวมาแล้ว อย่างไรก็ตามประเทศอังกฤษไม่มีบทบัญญัติกฎหมายที่ให้อำนาจศาลที่จะพิพากษายกฟ้องโจทก์ในกรณีของการฟ้องคดีโดยไม่สุจริตโดยการที่โจทก์จงใจฝ่าฝืนคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลในคดีอาญาอื่นซึ่งถึงที่สุดแล้วโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร แต่มีหลักการ

ห้ามฟ้องคดีตามหลัก Equity กล่าวคือผู้เสียหายจะมาศาลต้องมาด้วยมือสะอาด กล่าวคือหลักการจำกัดสิทธิในการฟ้องคดีโดยไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัย

2. ประเทศฟิลิปปินส์

ในประเทศฟิลิปปินส์กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีข้อจำกัดสิทธิในการฟ้องคดีโดยไม่สุจริต คือ² กล่าวคือมีเหตุการณ์ที่นักสิ่งแวดล้อม สื่อมวลชน และนักศึกษา ที่ใช้สิทธิของตนเพื่อเรียกร้องให้รัฐดำเนินการตัดสินใจด้านต่างๆ ให้ถูกต้อง แต่กลับถูกรัฐบาลและผู้มีผลประโยชน์ข่มขู่ปิดปากประชาชนโดยการฟ้องคดีหมิ่นประมาท หรือการชุมนุมที่ผิดกฎหมาย ทำให้บุคคลเหล่านี้เสียค่าใช้จ่ายในการป้องกันสิทธิของตนเพื่อหวังให้คนเหล่านั้นยอมจำนนและละทิ้งการสนับสนุนหรือประท้วงรัฐบาล โดยรัฐบาลไม่ได้มีเจตนาแสวงหาความยุติธรรมอย่างแท้จริง แต่ฟ้องเพื่อให้คนเหล่านั้นต้องมีค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น ทำให้เสียสมาธิจากการเป็นคดี และยุติการเรียกร้อง ดังนั้นสภาจึงได้ผ่านกฎหมาย Strategic lawsuit against participation (SLAPP) ออกมาเพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลใช้สิทธิในการฟ้องคดีโดยไม่สุจริตเพื่อป้องกันการฟ้องคดีเพียงแค่นี้ไม่มีความประสงค์จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษโดยให้ศาลมีอำนาจในการยกฟ้อง

อย่างไรก็ตามประเทศฟิลิปปินส์ ไม่มีบทบัญญัติกฎหมายที่ให้อำนาจศาลที่จะพิพากษายกฟ้องโจทก์ในกรณีของการฟ้องคดีโดยไม่สุจริตโดยการที่โจทก์จงใจฝ่าฝืนคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลในคดีอาญาอื่นซึ่งถึงที่สุดแล้วโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร

สรุปและข้อเสนอแนะ

การจำกัดสิทธิในการฟ้องคดีของผู้เสียหาย โดยการฝ่าฝืนคำสั่งหรือการดำเนินคดีของศาลในคดีอื่นซึ่งมีผลให้ศาลปฏิเสธในการรับฟ้องคดีทุกประเภทนั้น ขัดต่อหลักกฎหมายต่างๆ ดังนี้

² Strategic Lawsuit Against Public Participation

Section 1. Strategic Lawsuit Against Public Participation (SLAPP) A legal action filed to harass, vex, exert undue pressure or stifle any legal recourse that any person, institution or the government has taken or may take in the enforcement of environmental laws, protection of the environment or assertion of environmental rights shall be treated as a SLAPP and shall be governed by these Rules

Section 2. SLAPP as a defense; how alleged. – In a SLAPP filed against a person involved in the enforcement of environmental laws, protection of the environment, or assertion of environmental rights, the defendant may file an answer interposing as a defense that the case is a SLAPP and shall be supported by documents, affidavits, papers and other evidence; and, by way of counterclaim, pray for damages, attorney's fees and costs of suit.

1.หลักสิทธิมนุษยชนที่มีแนวคิดและหลักการว่ามนุษย์ทุกคนเป็นผู้ทรงสิทธิที่จะมีสิทธิขั้นพื้นฐานในการฟ้องคดีเพื่อปกป้องคุ้มครองตนเองรัฐไม่มีอำนาจมาจำกัดสิทธิการฟ้องคดีของบุคคล ซึ่งหากมีฝ่าฝืนคำสั่งหรือการดำเนินคดีของศาลรัฐจะต้องไปดำเนินการจับตัวผู้กระทำความผิดมาให้ได้ มิใช่มาจำกัดสิทธิการฟ้องคดี

2.หลักการมีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของรัฐ หากรัฐมีการจำกัดสิทธิในการฟ้องคดีกรณีดังกล่าวจะทำให้รัฐไม่สามารถรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมได้ และกลายเป็นว่าหากบุคคลใดทราบว่ามีผู้ที่หลบหนีคำพิพากษาอยู่ ก็สามารถที่กระทำผิดกฎหมายต่อบุคคลนั้นอย่างไรก็ได้ เพราะบุคคลนั้นไม่สามารถใช้สิทธิในการฟ้องคดีได้ เท่ากับว่าบุคคลนั้นมีสถานะไม่ต่างกับทาสที่ไม่มีสิทธิขั้นพื้นฐานแม้กระทั่งจะปกป้องสิทธิของตนเอง

3.หลักการการจำกัดในสิทธิฟ้องคดีโดยไม่หลักสุจริต นั้นไม่ว่าจะเป็นหลักการสากล หรือหลักกฎหมายของนานอารยะประเทศมีเพียง เรื่องการฟ้องคดีโดยบุคคลนั้นไม่เป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย การดำเนินคดีแบบสมยอม และการฟ้องคดีโดยไม่สุจริต กรณี Strategic lawsuit against participation (SLAPP) เท่านั้น ไม่มีประเทศใด หรือหลักกฎหมายที่มาจำกัดสิทธิในการฟ้องคดีเพียงเพราะบุคคลนั้นไม่เคารพ หรือเชื่อฟังคำพิพากษาของศาล

ดังนั้นควรยกเลิกบทบัญญัติ การฟ้องคดีโดยไม่สุจริตตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 161/1 วรรคสอง

ตารางสรุปเปรียบเทียบข้อจำกัดสิทธิในการฟ้องคดีอาญาโดยไม่สุจริต

	ประเทศไทย	ประเทศอังกฤษ	ประเทศฟิลิปปินส์
หลักกฎหมาย	มีข้อจำกัดสิทธิในการฟ้องคดีกรณีราษฎรจงใจฝ่าฝืนคำพิพากษาศาลในคดีก่อน	ไม่มี	ไม่มี
ข้อความคิด	ไม่ให้บุคคลที่ไม่เคารพคำพิพากษาของศาลมาใช้สิทธิทางศาล	เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของราษฎรในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม โดยมีข้อจำกัดการใช้สิทธิในการ	เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของราษฎรในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม โดยมีข้อจำกัดการใช้สิทธิในการ

		ฟ้องคดีเพียงแค่ผู้เสียหายไป ส่วนรวมในการกระทำ ความผิด	ฟ้องคดีเพียงแค่ผู้เสียหายไป ส่วนรวมในการกระทำ ความผิดและการฟ้องคดีโดย การคุกคามผู้ที่แสดง ความเห็นต่าง
--	--	---	--

References

- คณิง ภาไชย. (2561). *กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1*. พิมพ์ครั้งที่ 11 . กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- ณรงค์ ใจหาญ. (2563). *หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1*. พิมพ์ครั้งที่ 14 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- ปรียชนก จิรวิวงศ์. (2558). *ตารางคุณธรรมกฎหมายอาญาเรียงมาตราและเจตนารมณ์ของกฎหมาย (คำพิพากษา)*. กรุงเทพมหานคร : สุตรไพศาล.
- สง่า ดวงอัมพร. (2551). *คำอธิบาย กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยผู้เสียหาย และหลักการสอบสวนคดีความผิดต่อส่วนตัว พร้อมด้วยตัวอย่าง และคำพิพากษาศาลฎีกา*. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดโรงพิมพ์แม่บ้านการเรือน.
- สหรัฐ กิติ ศุภกร. (2565). *หลักและคำพิพากษากฎหมายอาญา*. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์.
- อรรถพล ใหญ่สว่าง. (2524). “ผู้เสียหายในคดีอาญา”. *วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต*. คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Sheldrick, Byron. (2014). *Blocking Public Participation: The Use of Strategic Litigation to Silence Political Expression*. Canada: Wilfrid Laurier University.
- Tobitt, Charlotte. (24 January 2022). *SLAPP down: David Davis says Putin's People libel case journalist*. [online]. Research Methods : <https://pressgazette.co.uk/news/slapps-threat-press-freedom-lawfare-david-davis/>